

Expertisecentrum
seksualiteit

Specialist bij
ongewenste zwangerschap
en afstammingsvragen

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Onderwerp: toegankelijkheid van abortus voor alle vrouwen die in Nederland wonen

Amsterdam, 16 juni 2022

Geachte Minister Kuipers,

Onlangs heeft het Kabinet de Tweede Kamer verzekerd dat u als Minister van VWS “de garantie voor toegankelijkheid van abortus, wanneer dat nodig is², voor vrouwen uit Oekraïne die naar Nederland komen” geeft³. Dokters van de Wereld, Rutgers, Bureau Clara Wichman, FIOM, de KNOV en een groot aantal abortusklinieken in Nederland zijn blij met die garantie, maar wijzen u met klem op de realiteit dat deze garantie op dit moment in de praktijk niet wordt waargemaakt. Kosten zijn voor Oekraïense vluchtelingen een drempel die toegankelijkheid in de weg staat. Dit geldt ook voor andere vrouwen in ons land. In lijn met uw garantie vragen wij u dit op te lossen.

Bij ons zijn sinds het begin van het conflict in ieder geval 25 gevallen bekend van hierheen gevluchte Oekraïense vrouwen die een abortus nodig hadden, en zich voor kosten gesteld zagen. Een abortus kost, zoals het Kabinet aangeeft, tussen de 435 en 1.185 euro. De vergoeding voor abortus wordt geregeld via een kadersubsidie via uw Ministerie. Voor deze kadersubsidie komen alleen vrouwen in aanmerking die conform de Wet Langdurige Zorg (WLZ), zijn verzekerd. Hierdoor ontstaat een schrijnende situatie, waarin de abortuskosten van gevluchte Oekraïense vrouwen niet worden vergoed.

Zolang kosten een drempel vormen, wordt niet voldaan aan uw wens en belofte dat toegang van abortus voor Oekraïense vrouwen gegarandeerd is. Ditzelfde geldt voor alle andere in ons land verblijvende vrouwen die niet onder de WLZ vallen. Het gaat dan bijvoorbeeld om niet werkende vrouwen met een visum, van wie de partners een werkvisum hebben, of om internationale studentes. Ook ongedocumenteerde vrouwen die ongewenst zwanger raken, worden geconfronteerd met kosten.

¹ Een afschrift van deze brief is verzonden naar de Commissie VWS van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

² In Nederland wordt abortus helaas nog wettelijk mogelijk gemaakt door een uitzonderingsbepaling in het strafrecht, welke gelukkig wel stelt dat het de vrouw zelf is die bepaalt wat ‘nodig’ is.

³ [Detail 2022D17954 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Wij pleiten ervoor dat alle vrouwen die in ons land wonen baas in eigen buik zijn. Dat vergt het recht op tot zelfbeschikking en daarmee op een vrije keuze bij ongewenste zwangerschap, inclusief het recht op abortus in Nederland. Daarom moet conform uw eigen wens niet alleen het recht, maar ook de toegang tot abortuszorg gegarandeerd worden. Of de vrouw hier nu tijdelijk woont of voor altijd en hoe ze ook ongewenst zwanger is geraakt, niemand moet zich genoodzaakt zien om bij naasten, of andere derden, aan te kloppen om een abortus te bekostigen, of van een abortus af te zien vanwege de kosten.

Het kabinet schrijft dat klinieken voor vrouwen die niet via de WLZ verzekeraar zijn, flexibel met de kosten kunnen omgaan, en hier in de praktijk ook gebruik van maken. Dit is weliswaar correct, maar in de praktijk hebben klinieken niet de financiële ruimte om te garanderen dat kosten nooit een drempel zijn. Daarmee is toegankelijkheid de facto niet gegarandeerd.

Abortusklinieken concluderen op basis van hun administratie dat de groep vrouwen die buiten de WLZ vallen en abortus niet kunnen betalen in de praktijk zeker niet meer dan 250 vrouwen per jaar omvat. Wij begrijpen impliciet uit de brief van het Kabinet dat er zorgen zijn vanwege een vermeende “aanzuigende werking” en dat het als onwenselijk wordt beschouwd als vrouwen specifiek naar Nederland zouden komen voor een “gratis abortus”. Dit aantal behelst echter alleen de in Nederland wonende vrouwen.

Het behoeft wat ons betreft geen toelichting dat financiële drempels in de toegang tot abortus een enorme impact kunnen hebben op het leven van deze vrouwen. Dit terwijl tegelijkertijd ook glashelder is dat het hier om een jaarlijks voor het Rijk verwaarloosbaar totaalbedrag gaat. Ook is duidelijk dat de kosten voor de samenleving vele malen hoger zullen zijn als vrouwen genoodzaakt zijn een ongewenste zwangerschap in kwetsbare omstandigheden uit te dragen.

Wij vragen u als Minister van Volksgezondheid om voor deze groep vrouwen jaarlijks een toereikend bedrag ter beschikking te stellen, zodat toegang tot abortuszorg voor gevluchte Oekraïense vrouwen in Nederland ook daadwerkelijk gegarandeerd is, conform uw belofte aan De Kamer. Niet alleen voor hen, maar voor iedereen die permanent of tijdelijk in Nederland woont. Het recht op en de toegang tot abortuszorg garanderen kost onze samenleving weinig. Voor de vrouwen die het betreft is de impact echter enorm.

Hoogachtend,

Jasper Kuipers, directeur Dokters van de Wereld

Anniek de Ruijter, directeur Bureau Clara Wichman

Marieke van der Plas, directeur Rutgers

Ellen Giepmans, directeur FIOM

Franka Cadee, chef verloskunde KNOV

Margreet Janssen, bestuurder Stimezo Zwolle

Femke van Straaten, bestuurder Abortuskliniek Amsterdam

Gerrit Zomerdijk, voorzitter Gynaikon klinieken

Rob Benschop, bestuurder Beahuis & Bloemhovekliniek

Monique van Tilburg-Wolthuis, directeur-bestuurder Mildred Clinics

Monique Opheij, voorzitter Nederlands Genootschap van Abortusartsen

Ellie Oosterhuis, directeur-bestuurder Stimezo Groningen